

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «САМСІН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SAMSIN v. UKRAINE)**

(Заява № 38977/19)

РІШЕННЯ

Ст. 8 • Приватне життя • Необґрунтоване звільнення та застосування до колишнього судді Верховного Суду України законодавчих люстраційних заходів за відсутності індивідуальної оцінки його поведінки та незважаючи на неподання ним заяви про незастосування до нього положень Закону України «Про очищення влади» • За обставин справи законна мета могла бути досягнута шляхом задоволення заяви заявника про відставку

СТРАСБУРГ

14 жовтня 2021 року

ОСТАТОЧНЕ

14.01.2022

Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Його текст може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Самсін проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Сіофра О'Лірі (*Síofra O'Leary*), Голова,
Мартіньш Мітс (*Mārtiņš Mīts*),
Ганна Юдківська (*Ganna Yudkivska*),
Стефані Моро-Вікстром (*Stéphanie Mourou-Vikström*),
Йован Ілієвський (*Jovan Ilievski*),
Ладо Чантурія (*Lado Chanturia*),
Івана Джеліч (*Ivana Jelić*), судді,

та Мартіна Келлер (*Martina Keller*), заступник Секретаря секції,

З огляду на:

заяву (№ 38977/19), яку 18 липня 2019 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянин України, пан Ігор Леонович Самсін (далі – заявник);

рішення повідомити Уряд України (далі – Уряд) про скарги за статтями 8 і 14 Конвенції та визнати решту скарг у заяві неприйнятними;

зауваження сторін;

після обговорення за зачиненими дверима 21 вересня 2021 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ВСТУП

1. Заявник скаржився, зокрема, що його звільнення з посади судді Верховного Суду України та заходи, застосовані до нього відповідно до Закону України «Про очищення влади» (люстрацію), порушили його права за статтею 8 Конвенції.

ФАКТИ

2. Заявник народився 30 листопада 1957 року і проживає у м. Київ. Заявника представляв пан І.В. Бойченко, юрист, який практикує у м. Київ.

3. Уряд представляв його Уповноважений, пан І. Ліщина.

4. Загальна інформація стосовно подій, що призвели до прийняття Закону України «Про очищення влади», наведена в рішенні у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), заява № 58812/15 та 4 інші, від 17 жовтня 2019 року).

5. Факти справи, надані сторонами, можуть бути узагальнені таким чином.

6. Заявника вперше обрали суддею у 1987 році. У 1995 році його обрали до Верховного Суду України, а у 2003 році було прийнято рішення про обрання його суддею безстроково (до виходу на пенсію).

7. У 2005 році з'їзд суддів України обрав його до складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – Комісія). Основна роль Комісії полягає у відборі кандидатів на посади суддів та здійсненні дисциплінарних проваджень щодо суддів. Заявник був головою Комісії у 2006 – 2009 роках. У вересні 2010 року голова Державної судової адміністрації знову призначив заявника до складу Комісії і заявник був обраний її головою.

8. 11 квітня 2014 року повноваження заявника в Комісії було припинено у зв'язку з набранням чинності Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» (див. пункт 33).

9. 16 жовтня 2014 року набрав чинності Закон України «Про очищення влади» (люстрацію) (далі – Закон України «Про очищення влади») (див. відповідні положення Закону України у пункті 32).

10. Голова Верховного Суду України видав розпорядження про подання судьями суду заяв, які вимагалися згідно із Законом України «Про очищення влади», у період з 01 до 11 грудня 2014 року. 11 грудня 2014 року виконуючий обов'язки Голови Верховного Суду України повідомив Міністерство юстиції України (далі – Міністерство) про неподання заявником цієї заяви.

11. 13 березня 2015 року Міністерство звернулося до Комісії за інформацією про осіб, які були її членами упродовж 2010 – 2014 років (далі – «правило одного року» відповідно до Закону України «Про очищення влади»). Комісія надала відповідну інформацію 26 березня 2015 року, підтвердивши, що заявник був її членом упродовж 2010 – 2014 років, тобто більше ніж одного року у відповідний період.

12. 03 та 09 вересня 2015 року Міністерство зверталось до Вищої ради юстиції (далі – ВРЮ, згодом Вища рада правосуддя, далі – ВРП) стосовно звільнення заявника з посади судді згідно із Законом України «Про очищення влади» у зв'язку з неподанням ним заяви, а також застосуванням до нього правила одного року.

13. 19 листопада 2015 року дисциплінарна секція ВРЮ рекомендувала ВРЮ відкрити провадження у зв'язку зі зверненнями Міністерства. Ця рекомендація ґрунтувалася на доповіді, підготовленій членом ВРЮ. В обох документах зазначалося про застосування до заявника правила одного року відповідно до Закону України «Про очищення влади» і неподання ним заяви, яка вимагалася згідно з цим Законом.

14. 11 липня 2016 року заявник спробував звільнитися з посади судді Верховного Суду України у відставку та подав відповідну заяву на розгляд ВРЮ (див. відповідні положення національного законодавства щодо звільнення суддів у відставку в пункті 29).

15. 09 вересня 2016 року ВРЮ вирішила відкласти розгляд заяви заявника про відставку до розгляду звернення Міністерства.

16. Під час провадження у ВРЮ (згодом – ВРП) заявник стверджував, що не подав заяву про незастосування до нього Закону України «Про очищення влади», оскільки відповідно до буквального тлумачення цього Закону усе, що б він вказав у заяві, призвело б до його звільнення. Водночас заявник стверджував, що положення Закону України «Про очищення влади» не могли призвести до його звільнення, оскільки цей Закон суперечив принципам посткомуністичної люстрації, викладеним у документах Ради Європи (див. згадане рішення у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), пункти 104 і 105). Зокрема, Закон передбачав застосування заходів до державних службовців без будь-якої оцінки їхньої особистої ролі та поведінки. Заявник наголосив, що не вчиняв жодних дій, за які йому можна було б дорікнути, і тому застосування до нього заходів, передбачених Законом України «Про очищення влади», не могло допомогти досягти проголошеної цим Законом цілі, а саме: подолання негативних явищ, які відбулися у державній службі за часів правління колишнього Президента України. Він також зазначив, що в будь-якому випадку його ще у 2014 році виключили зі складу Комісії відповідно до Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні».

17. 25 квітня 2017 року ВРП звільнила заявника з посади судді Верховного Суду України. ВРП встановила, що до заявника застосовувалося правило одного року відповідно до Закону України «Про очищення влади» і він не подав заяву про незастосування до нього цього Закону. Згодом ВРП залишила заяву заявника про відставку без розгляду, оскільки він уже був звільнений з посади судді. Таким рішенням заявника було позбавлено пільг, пов'язаних із виходом судді на пенсію, заборонено працювати на державній службі до кінця 2024 року, а його ім'я внесено до загальнодоступного Єдиного державного реєстру осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади».

18. Заявник оскаржив це рішення, повторивши ті самі аргументи, які були наведені ним у заяві до ВРП. Справу розглянув Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду (далі – КАС), який діяв як суд першої інстанції.

19. 22 березня 2018 року КАС зупинив провадження за скаргою заявника до винесення Конституційним Судом України рішення щодо відповідності Конституції України положень Закону України «Про очищення влади» (докладніше про це провадження див. згадане рішення у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*),

пункти 60 – 70)¹, однак 17 травня 2018 року Велика Палата Верховного Суду скасувала цю ухвалу та постановила, що розгляд справи мав бути продовжений.

20. 18 вересня 2018 року КАС задовольнив позов заявника та скасував рішення ВРП. Суд дійшов висновку про непропорційність рішення ВРП незважаючи на те, що Закон України «Про очищення влади» застосовувався до заявника відповідно до правила одного року цього Закону і заявник не подав заяву про незастосування до нього положень цього Закону. Таке рішення обґрунтовувалося тим, що мета Закону України «Про очищення влади» полягала у звільненні певних категорій державних службовців з їхніх посад, а не в їхньому покаранні, і ця мета могла бути досягнута шляхом задоволення заяви заявника про відставку.

21. Міністерство та ВРП подали апеляційні скарги.

22. 31 січня 2019 року Велика Палата Верховного Суду скасувала рішення КАС і залишала рішення ВРП без змін. Велика Палата погодилася з оцінкою КАС про застосовність Закону України «Про очищення влади» до заявника відповідно до правила одного року Закону, а також у зв'язку з неподанням заявником заяви про незастосування до нього Закону України «Про очищення влади», але вважала, що принцип пропорційності порушений не був. У відповідних частинах постанови Великої Палати зазначено:

«[КАС]² дійшов висновку про порушення ВРП принципу пропорційності, оскільки позивач мав намір самостійно відсторонитися від здійснення державної влади, що вже було б результатом, на який спрямована люстраційна процедура. Тобто, за позицією суду першої інстанції в даному випадку втручання у права особистості (звільнення позивача на підставі порушення вимог щодо несумісності) не виправдовують мету люстраційного процесу, «рівновагу не було досягнуто», і такі висновки визнані судом достатніми для скасування рішення ВРП від 25 квітня 2017 року...

На противагу цьому, [скаржники] у своїх апеляційних скаргах зазначають, що твердження суду щодо порушення конституційного права позивача на відставку не відповідає обставинам справи, оскільки ВРП дотримала вимоги законодавства в цій частині.

Велика Палата Верховного Суду приймає таку позицію скаржників та вважає за доцільне зазначити наступне.

Законом «Про очищення влади» встановлено єдиний порядок самоусунення суб'єкта люстрації – повідомити компетентні органи у заяві про те, що до нього застосовуються заборони, визначені Законом «Про очищення влади»...

Велика Палата Верховного Суду звертає увагу, що позивач не подав у встановленому Законом порядку заяву ... у строк, визначений розпорядженням

¹ Згідно з останньою доступною Суду інформацією наразі це провадження ще триває у Конституційному Суді України.

² Хоча у постанові Великої Палати використовуються повні назви, у перекладі для його лаконічності використовуються ті ж аббревіатури, що й у тексті рішення Суду.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «САМСІН ПРОТИ УКРАЇНИ»

Голови Верховного Суду України ... У подальшому така заява також не була ним подана.

Неподання позивачем заяви... є підставою для [застосування до нього заборони згідно із Законом], оскільки така законодавча норма є імперативною.

При цьому, з матеріалів справи вбачається, що 11 липня 2016 року позивач подав до ВРЮ заяву про звільнення його з посади судді Верховного Суду України у відставку, тобто цю заяву подано вже після надходження до ВРЮ звернень Міністерства ... і початку їх розгляду в установленому законом порядку.

Отже, [підстави для звільнення позивача] виникли раніше, ніж позивач виявив бажання звільнитись у відставку. Тому ВРЮ правомірно відклала розгляд його заяви від 11 липня 2016 року до розгляду зазначених вище звернень Міністерства, що узгоджується з Регламентом ВРЮ...

Велика Палата Верховного Суду також вважає за необхідне зазначити, що право на відставку може бути використане суддею, якщо до подання такої заяви ним не допущено дій, які зумовлюють прийняття компетентними органами рішення про його звільнення з посади судді з інших підстав.

Це зумовлено тим, що за суддею, звільненим за його заявою про відставку, зберігається звання судді ... та не зберігається у разі звільнення з інших підстав.

Відповідно до статті 120 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції, чинній на той момент, заява про відставку подається суддею безпосередньо до ВРЮ, яка протягом одного місяця з дня надходження відповідної заяви вносить до органу, який обрав або призначив суддю, подання про звільнення судді з посади. Однак така норма не позбавляє ВРЮ (або її правонаступника – ВРП) можливості реалізовувати інші повноваження, передбачені Конституцією і законами України.

...

Ураховуючи викладене, твердження суду першої інстанції щодо порушення ВРП конституційного права позивача на відставку не відповідає обставинам справи та не узгоджується із положеннями Конституції та законів України.

Велика Палата Верховного Суду погоджується і з твердженнями скажників стосовно відсутності порушень ВРП принципу пропорційності під час звільнення позивача за Законом України «Про очищення влади», і щодо легітимності мети обмеження прав позивача з огляду на таке.

З аналізу змісту Законів «Про очищення влади» та «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» вбачається, що їх основною метою є проведення в Україні процедури очищення влади, у першу чергу задля відновлення довіри громадян до влади, у тому числі і підвищення авторитету судової влади. Одним із заходів відновлення довіри законодавець визначив припинення повноважень членів ВРЮ (крім тих, які перебувають у цьому органі за посадою) та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

З огляду на викладене, позивач як член Комісії підпадав під зазначені заходи в силу членства в такому органі у визначений Законом «Про очищення влади» проміжок часу.

Заходи з очищення влади (люстрація) є проявом концепції демократії, здатної захистити себе. Парламент несе відповідальність перед народом щодо створення ефективного державного апарату, який може захистити демократію, верховенство права та гарантувати права людини. Проте концепція демократії,

РІШЕННЯ У СПРАВІ «САМСІН ПРОТИ УКРАЇНИ»

здатної захистити себе, у світлі питань моралі права не дає державі повноважень ігнорувати права людини.

...

Велика Палата Верховного Суду погоджується з доводами апеляційної скарги ВРП, що у цій справі обмежено право позивача обіймати посаду судді, що в контексті практики Європейського суду з прав людини становить аспект права на повагу до приватного та сімейного життя, гарантованого статтею 8 Конвенції. Проте, втручання в таке право здійснено на підставі законодавчо встановленої вимоги і з метою захисту прав і свобод інших осіб, а саме відновлення довіри громадян до влади та суддівського корпусу, тобто з дотриманням положень пункту 2 статті 8 Конвенції.

Обмеження права позивача обіймати посаду судді здійснено відповідно до вимог Закону, конституційність положень якого ... не спростована Конституційним Судом України.... Той факт, що Закон «Про очищення влади» перебуває на розгляді у Конституційному Суді України на предмет визнання його положень неконституційними, не може бути використаний при розгляді цієї справи для самостійної оцінки судом вказаних положень на предмет можливості їх застосування в силу того, наскільки ці правові норми відповідають Основному Закону, адже таку оцінку можна надати лише після постановлення Конституційним Судом України відповідного рішення.

...

Для дотримання принципу пропорційності застосоване обмеження прав, що передбачене нормативно-правовим актом і переслідує легітимну мету, має бути співрозмірним з такою метою, що виражається у співвідношенні між результатом, який досягається за допомогою відповідного обмеження права, та шкодою, яка може бути завдана.

Згідно з преамбулою до Закону «Про очищення влади» цей Закон визначає правові та організаційні засади проведення очищення влади (люстрації) для захисту та утвердження демократичних цінностей, верховенства права та прав людини в Україні.

Для досягнення зазначеної мети Законом запроваджується проведення процедури перевірки осіб, які є суб'єктами перевірки на відповідність визначеним законопроектом критеріям, з метою вирішення питання щодо можливості їх подальшого перебування на відповідній посаді.

Відтак, мета застосування Закону для захисту прав і свобод інших людей є легітимною, а таке застосування має сприяти дотриманню балансу між потребами демократичної держави та захисту демократії і правами людини.

В аспекті цієї справи Велика Палата Верховного Суду також звертає увагу на таке.

Суддя зобов'язаний виявляти та підтримувати високі стандарти поведінки у будь-якій діяльності з метою укріплення суспільної довіри до суду [цитата із Закону України «Про судоустрій та статус суддів» 2016 року – див. пункт **Error! Reference source not found.**].

Постійна увага з боку суспільства покладає на суддю обов'язок прийняти ряд обмежень, і, незважаючи на те, що пересічному громадянину ці обов'язки могли б здатися обтяжливими, суддя приймає їх добровільно та охоче. Поведінка судді

РІШЕННЯ У СПРАВІ «САМСІН ПРОТИ УКРАЇНИ»

має відповідати високому статусу його посади [цитата із Бангалорських принципів поведінки суддів – див. пункт 35].

Згідно з [Кодексом суддівської етики – див. пункт 34] суддя повинен бути, зокрема, прикладом неухильного додержання вимог закону. Суддя має докладати всіх зусиль для того, щоб на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини його поведінка була бездоганною.

Відтак, особа, яка має статус судді, повинна підтримувати високі стандарти поведінки у будь-якій діяльності. Передусім, це виявляється у неухильному дотриманні вимог законодавства, зокрема, тих обов'язків та обмежень, які покладаються на суддю.

Відтак, неподання позивачем заяви, визначеної Законом «Про очищення влади», суперечило [Бангалорським принципам поведінки суддів і Кодексу суддівської етики].

Таким чином, з урахуванням викладеного, оцінивши в сукупності отримані в судовому засіданні докази, зваживши на всі аргументи та доводи сторін, Велика Палата Верховного Суду встановила, що [ВРП, приймаючи рішення від 25 квітня 2017 року про звільнення заявника та залишення без розгляду його заяви про звільнення з посади судді у відставку], діяла в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, з дотриманням принципу пропорційності.»

23. Заявник звернувся до Конституційного Суду України зі скаргою, стверджуючи, що положення Закону України «Про очищення влади», застосовані у його справі, не відповідали Конституції України. 22 квітня 2019 року Конституційний Суд України розпочав розгляд справи у зв'язку зі скаргою. На момент надіслання останнього листа сторонами до Суду (21 травня 2021 року) це провадження ще тривало.

Як зазначено в згаданому рішенні у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), пункти 60 – 70), провадження щодо відповідності Конституції України положень Закону України «Про очищення влади» триває у Конституційному Суді України з 2014 року.

24. Згідно із загальнодоступним Єдиним державним реєстром осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади», на заявника поширюється десятирічна заборона згідно з правилом одного року Закону України «Про очищення влади» (див. пункт 32).³

25. Згідно з твердженнями заявника у травні 2017 року він припинив отримувати заробітну плату. Тоді його заробітна плата, яка б враховувалася при обрахуванні грошового утримання та пенсії судді, становила 41 600 українських гривень (далі – грн). Якби заявнику дозволили звільнитися у відставку, то з огляду на такий рівень заробітної плати та стаж його роботи суддею (див. пункт 30) спочатку він би мав право на отримання грошового утримання у розмірі

³ Див. <https://lustration.minjust.gov.ua/register> (востаннє відвідано 03 червня 2021 року).

37 440 грн (близько 1 110 євро на кінець грудня 2021 року). Згідно з його твердженнями ця сума збільшилася б, починаючи з листопада 2018 року, з огляду на подальше підвищення заробітної плати діючих суддів Верховного Суду, яка у лютому 2021 року досягла 54 713 грн на місяць.

26. Фактично, у грудні 2017 року, досягши шістдесятирічного віку (загальний пенсійний вік для чоловіків), заявник отримав звичайну пенсію за віком у розмірі 10 740 грн (близько 320 євро). Згодом вона зросла, вочевидь, відповідно до законодавчого підвищення розміру мінімальної пенсії, й у лютому 2021 року досягла 14 809 грн.

ВІДПОВІДНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ТА ПРАКТИКА

А. Національні документи

1. Конституція України

27. Стаття 126 Конституції України передбачає, що обов'язковий пенсійний вік для суддів становить шістдесят п'ять років.

2. Кодекс адміністративного судочинства України 2005 року (у редакції 2017 року)

28. Пункт 3 частини п'ятої статті 361 Кодексу передбачає, що встановлення міжнародною судовою установою порушення Україною міжнародних зобов'язань є підставою для подання заяви про поновлення провадження в адміністративній справі.

3. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» 2010 року (у редакції, чинній на момент події)

29. Стаття 120 Закону передбачала, що судді, які пропрацювали щонайменше двадцять років, могли подати заяву про відставку, зберігши своє звання судді та пов'язані з цим гарантії недоторканності. Заяви потрібно було подавати до ВРЮ, яка протягом одного місяця з дня надходження відповідної заяви вносила до органу, який обрав або призначив суддю, подання про звільнення судді з посади (зміни, внесені до Конституції України у вересні 2016 року, надали ВРЮ повноваження самій звільняти суддів).

30. Стаття 141 Закону містила детальні правила нарахування грошового утримання суддям, які звільнилися зі своєї посади у відставку, та пенсій суддів. Розмір грошового утримання становив 60 відсотків від грошового утримання судді, який працює на відповідній посаді. Після досягнення 62 років вони могли або зберегти право на це утримання, або отримувати пенсію судді. 08 червня 2016 року

Конституційний Суд України визнав відповідні положення неконституційними та встановив, що утримання мало становити 80 відсотків грошового утримання судді, який працює на відповідній посаді, і мало збільшуватися на два відсотки за кожен додатковий рік роботи, але не бути більшим ніж 90 відсотків грошового утримання діючого судді. Розмір утримання мав змінюватися відповідно до змін у розмірі грошового утримання діючих суддів.

4. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» 2016 року

31. Пункт 2 частини сьомої статті 56 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» 2016 року передбачає, що судді, окрім інших своїх обов'язків, мають підтримувати високі стандарти поведінки у будь-якій діяльності з метою укріплення суспільної довіри до суду.

5. Закон України «Про очищення влади» (люстрацію) 2014 року

32. Відповідні положення Закону України «Про очищення влади» узагальнено в згаданому рішенні у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), пункти 73, 74 і 77) так:

«2. Категорії осіб, до яких застосовуються обмежувальні заходи: правило одного року та правило періоду «Євромайдану»

73. Закон передбачає звільнення певних категорій осіб з їхніх посад державної служби. До них відносяться особи, які (а) не менше одного року у період з 25 лютого 2010 року до 22 лютого 2014 року (далі – однорічний період) або (б) у будь-який період часу з 21 листопада 2013 року до 22 лютого 2014 року (далі – період «Євромайдану») обіймали такі посади:

...

(iii) членів Вищої ради юстиції, членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України та його заступників;

...

3. Десятирічна та п'ятирічна заборони

74. Потім до особи, звільненої з будь-якої із зазначених посад на підставі наведених причин, застосовувалася заборона протягом десяти років з дня набрання чинності Законом, тобто до 16 жовтня 2024 року, обіймати позиції посадових і службових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування або керівників державних підприємств оборонно-промислового комплексу, а також державних підприємств, що належать до сфери управління суб'єкта надання адміністративних послуг (частина друга та пункт 3 частини першої Закону «Про очищення влади») (далі – десятирічна заборона).

...

4. Процедура

77. Закон України «Про очищення влади» вимагає від усіх посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування подавати своїм керівникам упродовж часу, встановленого відповідним органом

РІШЕННЯ У СПРАВІ «САМСІН ПРОТИ УКРАЇНИ»

державної влади заяву, в якій повідомляється, чи застосовуються до них які-небудь заборони, визначені Законом «Про очищення влади», та про згоду на проходження перевірки (частина перша статті 4 та пункти 1 – 10 частини першої статті 2). Після початку перевірки у відповідному органі державної влади усі, працюючи в ньому, державні службовці повинні подати заяву протягом десяти днів. Неподання заяви або подання заяви, в якій зазначено про застосування Закону України «Про очищення влади», є підставами для звільнення (частина третя статті 4). Якщо державний службовець подає заяву про незастосування до нього Закону України «Про очищення влади» відповідний орган проводить перевірку та складає висновок. Якщо за результатом перевірки встановлено, що Закон України «Про очищення влади» застосовується до посадової особи, то його керівник або звільняє його, або надсилає висновок до органу, до повноважень якого належить звільнення такої особи (частина чотирнадцята статті 5).»

6. Закон України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» 2014 року

33. 11 квітня 2014 року цей Закон набрав чинності. Він передбачав, що з дати набрання чинності Законом припиняються повноваження всіх членів Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, голів усіх судів вищих інстанцій і проводяться нові вибори на зазначені посади.

7. Кодекс суддівської етики, затверджений з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року

34. Стаття 1 Кодексу передбачає, що судді повинні бути прикладами додержання вимог Закону, принципу верховенства права та їхньої присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян до суду. Стаття 3 передбачає, що судді мають докладати всіх зусиль для того, щоб на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини його поведінка була бездоганною.

В. Міжнародні документи

1. Бангалорські принципи поведінки суддів

35. Проект Бангалорських принципів поведінки суддів 2001 року був схвалений Суддівською групою з питання зміцнення чесності і непідкупності судових органів, і переглянутий на засіданні круглого столу головних суддів, проведеного у м. Гаага у листопаді 2002 року. У ньому зазначений такий відповідний принцип:

«4.2 Постійна увага з боку суспільства покладає на суддю обов'язок прийняти ряд обмежень, і, незважаючи на те, що пересічному громадянину ці обов'язки могли б здатися обтяжливими, суддя приймає їх добровільно та охоче. Поведінка судді має відповідати високому статусу його посади».

2. *Висновки Венеціанської комісії щодо Закону України «Про очищення влади»*

36. У відповідних частинах проміжного та остаточного висновків Венеціанської комісії щодо Закону України «Про очищення влади», схвалених на 101-й та 103-й (12 – 13 грудня 2014 року та 19 – 20 червня 2015 року) Пленарних сесіях відповідно, зазначено:

Проміжний висновок

«65. Згідно із Законом України «Про очищення влади» особи, які підпадають під люстрацію, не мають можливості довести, що, незважаючи на посаду, яку вони обіймали, вони не брали участь в будь-яких порушеннях прав людини і не вживали або не підтримували антидемократичні заходи. Не вбачається, що існує можливість посилалися на час, який минув після обіймання посади або на подальшу поведінку і ставлення. Європейський суд з прав людини визнав, що дуже серйозна колишня поведінка, а саме – співробітництво з Секуритатом – може стати критерієм для застосування постійної заборони обіймати посади державної служби. Однак, на думку Комісії, той факт, що Закон України «Про очищення влади» виключає фактор часу у цілому, незалежно від тяжкості поведінки у минулому, суперечить принципу «індивідуальної відповідальності», на якому має ґрунтуватися люстрація (стаття 1.2). Навіть звільнення з посади за власним бажанням до 22 лютого 2014 року не є достатнім для уникнення люстрації. На думку Комісії, особі повинна бути надана можливість добровільно звільнитися: це зберегло б фінансові та людські ресурси влади й одночасно захистило відповідну особу від розкриття її особистості.

...

76. Існує дублювання між Законом України «Про очищення влади» і Законом України «Про відновлення довіри до судової влади України» щодо подій на Майдані. Українська влада пояснила, що включення суддів до нового закону було виправдано з двох причин: по-перше, попередній закон виявився неефективним (число заяв, оброблених спеціальною комісією є незначним); по-друге, попередній закон не дозволяє заборонити зайняття люстрованим суддею посади державної служби. Венеціанська комісія вважає, що якщо попередній закон вважається неефективним, його мають скасувати та замінити новими, більш ефективними нормами, які, однак, будуть належним чином поважати конституційні норми про незалежність суддів. Таке дублювання створює проблеми правової визначеності та ставить питання щодо координації: якщо суддя вже був предметом процедури відповідно до Закону України «Про відновлення довіри до судової системи» він чи вона повинні бути захищені від застосування Закону України «Про очищення влади» за принципом *«ne bis in idem»*. Якщо жодна процедура ще не була проведена, незрозуміло, яка процедура переважає. Люстрація суддів повинна бути врегульована лише одним законом.»

Остаточний висновок

«64. У своєму Проміжному висновку Венеційська комісія зазначила, що *«звільнення з посади навіть за власним бажанням до 22 лютого 2014 року не є достатнім для уникнення люстрації»* (пункт 65). У Керівних принципах щодо люстрації 1996 року чітко вказано, що *«люстрація не повинна застосовуватися до особи, яка /.../ добросовісно і добровільно відмовилася від членства, займаної*

РІШЕННЯ У СПРАВІ «САМСІН ПРОТИ УКРАЇНИ»

посади або співробітництва з відповідною організацією до моменту переходу до демократичного режиму» (пункт І).

65. У проєкті внесення змін частково враховано цю вимогу шляхом зазначення у заголовку частини другої статті 3, що заборона застосовується до відповідних осіб, які *«не звільнилися із займаної посади за власним бажанням»*. З цього положення не зовсім зрозуміло, чи повинно було таке звільнення відбутися в певний період (з 21 листопада 2013 року до 22 лютого 2014 року), чи може враховуватися також звільнення, яке відбулося пізніше. Проєкт внесення змін не включає аналогічне положення в інших частинах статті 3. Оскільки *«метою люстрації є не покарання осіб, які вважаються винними /.../, а захист новоствореної демократії»* (преамбула до Керівних принципів), зміни в особистій позиції є тим фактором, який слід ураховувати щодо всіх категорій осіб.

...

111. Венеціанська комісія хотіла би особливо звернути увагу на такі основні моменти:

...

б) Звичайні судді повинні бути виключені з частини четвертої статті 2 і підпадати виключно під дію Закону України «Про відновлення довіри до судової системи в Україні».

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ

37. Заявник скаржився на порушення його прав за статтею 8 Конвенції внаслідок його звільнення з посади судді Верховного Суду України. Стаття 8 Конвенції передбачає:

«1. Кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції.

2. Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб.»

A. Прийнятність

38. Уряд не висловив заперечень щодо прийнятності цієї заяви з огляду на провадження, яке триває у Конституційному Суді України (див. пункт 23), і тому Суд не має розглядати це питання. Однак Суд зауважує, що відповідно до загальнодоступної інформації провадження стосовно розгляду питання конституційності положень Закону України «Про очищення влади», яке розпочалося у 2015 році та обговорене в рішенні у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v.*

Ukraine), заява № 58812/15 та 4 інші, пункти 60 – 70, 177 – 196, від 17 жовтня 2019 року), досі триває.

39. Щодо застосовності статті 8 Конвенції Суд вже встановив в згаданому рішенні у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), пункти 208 – 211), що застосування заходів, передбачених Законом України «Про очищення влади», становило втручання у право на повагу до приватного життя у зв'язку з поєднанням таких факторів:

(i) заявників звільнили з державної служби і вони одразу втратили всі свої винагороди;

(ii) до них було застосовано заборону обіймати посади державної служби на строк десять років, та

(iii) імена заявників було внесено до загальнодоступного в мережі Інтернет Єдиного державного реєстру осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади», що ймовірно було тісно пов'язано із соціальною та професійною стигматизацією.

40. В рішенні у справі «Олександр Волков проти України» (*Oleksandr Volkov v. Ukraine*), заява № 21722/11, пункти 165 – 167, ЄСПЛ 2013) Суд також встановив, що звільнення судді Верховного Суду України у зв'язку з «порушенням присяги судді» було втручанням у його право на повагу до приватного життя, оскільки призвело до втрати роботи, що мало наслідки для його матеріального добробуту та вплинуло на його репутацію.

41. Усі ці міркування також застосовні у цій справі. Те, що на момент фактичного звільнення заявнику залишалося лише близько п'яти років до виходу на пенсію, недостатньо для зміни цього висновку.

42. По-перше, заявник зазнав значної шкоди з огляду на пенсійні виплати, на які він мав право (див. пункти 25 і 26).

43. До того ж в рішенні у справі «Гуменюк та інші проти України» (*Gumenyuk and Others v. Ukraine*), заява № 11423/19, пункти 86 – 89, від 22 липня 2021 року, ще не остаточне) Суд визнав статтю 8 Конвенції застосовною у зв'язку з недопуском деяких суддів Верховного Суду України до виконання ними суддівських функцій, незважаючи на те, що деяким з них на момент подій залишалося менше років до виходу на пенсію, ніж заявнику (двоє заявників, так само, як пан Самсін, народилися у 1957 році та один у 1954 році – див. додаток рішення у справі «Гуменюк та інші проти України» (*Gumenyuk and Others v. Ukraine*)), і відсутні вказівки, що вони втратили грошове утримання (там само, пункт 88) або зазнали будь-якої шкоди у зв'язку зі своїми пенсійними виплатами.

44. Суд доходить висновку про застосовність статті 8 Конвенції у цій справі.

45. Суд зазначає, що ця скарга не є ні явно необґрунтованою, ні неприйнятною з будь-яких інших підстав, перелічених у статті 35 Конвенції. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

1. Доводи сторін

46. Заявник стверджував, що Вища рада юстиції (далі – ВРЮ, згодом Вища рада правосуддя, далі – ВРП) незаконно відклала розгляд його заяви про відставку, хоча мала розглянути її протягом тридцяти днів з дати надходження, незалежно від наявності звернення за Законом України «Про очищення влади». Він посилався на положення законодавства, наведене у пункті 29.

47. Він наголосив, що підставами для його звільнення було не лише неподання ним заяви про незастосування до нього положень Закону України «Про очищення влади», а й обіймання ним посади у Вищій кваліфікаційній комісії суддів України (далі – Комісія). Подання відповідної заяви не дозволило б йому стверджувати про незастосовність до нього Закону України «Про очищення влади». Відсутність заяви про незастосування до нього Закону України «Про очищення влади» не перешкодила органам державної влади самостійно розслідувати це питання, підтвердивши під час провадження на національному рівні застосовність до заявника правила одного року відповідно до Закону України «Про очищення влади» та оприлюднивши цю інформацію в Єдиному державному реєстрі осіб, щодо яких застосовано положення цього Закону.

48. Уряд визнав наявність втручання у права заявника за статтею 8 Конвенції. Це втручання було законним і ґрунтувалося на положеннях Закону України «Про очищення влади». Велика Палата Верховного Суду встановила існування підстав для застосування до заявника положень Закону України «Про очищення влади» та дійшла висновку про належне дотримання відповідної процедури. Стосовно необхідності втручання, то в рішенні у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), заява № 58812/15 та 4 інші, пункти 285 і 286, від 17 жовтня 2019 року) Суд визнав, що період, коли заявник очолював Комісію (2010 – 2014 роки), характеризувався низкою негативних подій, які, в принципі, виправдовували заходи із впровадження змін і реформування державної служби.

49. Упродовж цього періоду заявник обіймав одну з найвищих посад у державі і мав вплив на всю судову систему, на відміну від заявників в згаданому рішенні у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), які були державними службовцями нижчого рівня. Таким чином, застосування до заявника заходів, передбачених Законом України «Про очищення влади», відповідало не лише офіційним

законодавчим підставам, встановлених Законом, але й законній меті усунення з посад причетних до згаданих негативних подій. Оцінка особистої ролі заявника могла бути здійснена лише під час процесу перевірки, передбаченої Законом України «Про очищення влади», після подання заяви про згоду на проходження такої перевірки. Відмова заявника подати таку заяву не лише перешкодила здійсненню такої оцінки, але й свідчила про недотримання ним закону і своїх обов'язків судді. Як суддя суду найвищої інстанції, він мав продемонструвати відкритість, важливу для відновлення та підтримки довіри громадськості до судової влади. Тому звільнення заявника було єдиним можливим способом досягнення мети відновлення довіри до судової влади.

2. Оцінка Суду

50. В згаданому рішенні у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), пункти 267 – 282) Суд встановив, що застосування заходів, передбачених Законом України «Про очищення влади», становило втручання у право заявників на повагу до їхнього приватного життя, воно здійснювалося «згідно із законом» і передбачувало переслідувало законні цілі захисту національної та громадської безпеки, запобігання заворушенням, а також захисту прав і свобод інших.

51. З огляду на свої висновки щодо застосовності статті 8 Конвенції та зазначені далі умовиводи Суд не вбачає підстав для перегляду цих висновків у цій справі. Стосовно твердження заявника, що втручання не відповідало законодавству, оскільки ВРЮ не могла відкладати розгляд його заяви про відставку і мусила розглянути її перед розглядом звернення Міністерства юстиції України за Законом України «Про очищення влади», це питання у будь-якому випадку стосується насамперед питання, чи було втручання необхідним у демократичному суспільстві (див. згадане рішення у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), пункт 269 та, *mutatis mutandis*, рішення у справі «Чумак проти України» (*Chumak v. Ukraine*), заява № 44529/09, пункт 48, від 06 березня 2018 року).

52. Повертаючись до цього питання, Суд зауважує, що в згаданому рішенні у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), пункти 296 – 298) він встановив порушення статті 8 Конвенції, вважаючи, що застосування до заявників суворих заходів, передбачених Законом України «Про очищення влади», не ґрунтувалося на індивідуалізованій оцінці їхньої поведінки, були відсутні як вагомі причини для такого підходу, так і достатньо вузьке розроблення цих заходів для вирішення «нагальної суспільної потреби», яку мав би переслідувати цей Закон.

53. Уряд стверджував, що справу заявника слід відрізнити від згаданої справи «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), оскільки здійсненню індивідуальної оцінки ролі та поведінки заявника перешкодило неподання ним заяви про незастосування до нього Закону України «Про очищення влади» (див. пункт 49). Згідно з оцінкою Великої Палати Верховного Суду таке неподання становило серйозне порушення обов'язків заявника як судді Верховного Суду України і виправдовувало його звільнення.

54. Суд не переконаний цим аргументом. В згаданому рішенні у справі «Полях та інші проти України» (*Polyakh and Others v. Ukraine*), пункти 309 – 315) Суд уже розглядав справу заявника, якого звільнили у зв'язку з поданням ним заяви про незастосування до нього Закону України «Про очищення влади» із чотириденним запізненням. У ньому було зазначено:

«314. Суть відповідної заяви полягала у тому, що посадова особа повідомляла, застосовувалися до неї обмежувальні заходи, передбачені Законом «Про очищення влади», чи ні ... Проте у цій справі ніколи не робилося припущення про існування невідомих фактів у кар'єрі четвертого заявника, які могли би бути виявлені в його заяві У цьому розумінні у цій справі обов'язок подати заяву відрізнявся від ситуацій, коли такий обов'язок мав на меті викриття певних потенційно прихованих фактів, таких як таємна співпраця зі службами безпеки колишніх тоталітарних режимів (як було, наприклад, з польською люстраційною системою, дослідженою у багатьох рішеннях, у тому числі у рішеннях у справах «Матієк проти Польщі» (*Matyjek v. Poland*) [заява № 38184/03, від 24 квітня 2007 року], «Бобек проти Польщі» (*Bobek v. Poland*) [заява № 68761/01, від 17 липня 2007 року] та «Лубоч проти Польщі» (*Luboch v. Poland*) [заява № 37469/05, від 15 січня 2008 року].»

55. Ці міркування також є застосовними у цій справі. Інформація про вхідження заявника до складу Комісії у 2010 – 2014 роках була загальнодоступною. Органи державної влади безсумнівно знали про цей факт і зазначали про нього у своїх рішеннях (див. пункти 11 – 13). Відповідні рішення національних судів та інформація в Єдиному державному реєстрі осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади», свідчать, що підставою для звільнення заявника стало не лише неподання ним заяви, а й робота в Комісії у 2010 – 2014 роках (див. пункти 17, 22 та 24).

56. Стосовно аргументу, що неподання заявником заяви про незастосування до нього положень Закону України «Про очищення влади» не дозволило органам державної влади оцінити його особисту роль у відповідний період і продемонструвало недотримання ним закону та обов'язків судді, що було несумісним з його посадою судді найвищої судової інстанції, Суд має лише зауважити, що ключовий аспект аргументів заявника у ВРЮ (згодом – ВРП) та національних судах полягав у тому, що мета усунення осіб, ймовірно пов'язаних з негативними подіями під час правління колишнього Президента

України, вже була досягнута завдяки впровадженню Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні», і він виявив бажання, щоб йому дозволили звільнитися у відставку зі своєї посади у Верховному Суді України.

57. Суд не вбачає переконливих аргументів, які б свідчили, що, навіть припустивши законність переслідуваних цілей, ці цілі не могли бути досягнуті шляхом задоволення заяви заявника про відставку за конкретних обставин його справи (зокрема, з огляду на заходи, які вже були застосовані до заявника відповідно до Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні») і за відсутності доказів вчинення заявником конкретних відомих проступків. Венеціанська комісія також критикувала ці особливості законодавчого механізму, передбаченого Законом України «Про очищення влади» (див. пункт 36).

58. Цих міркувань достатньо для висновку Суду, що за конкретних обставин цієї справи застосування до заявника заходів, передбачених Законом України «Про очищення влади», не було необхідним у демократичному суспільстві.

59. Отже, було порушено статтю 8 Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 14 КОНВЕНЦІЇ У ПОЄДНАННІ ЗІ СТАТТЕЮ 8 КОНВЕНЦІЇ

60. Заявник скаржився за статтею 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 8 Конвенції на піддання його дискримінації *vis-à-vis* осіб, які не обіймали високі посади під час президентства пана В. Януковича, та *vis-à-vis* іншого судді (С.), який перебував в аналогічній із заявником ситуації, але його заяву про відставку задовольнили. Стаття 14 Конвенції передбачає:

«Користування правами та свободами, визнаними в [цій] Конвенції, має бути забезпечене без дискримінації за будь-якою ознакою – статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою.»

61. Уряд стверджував про відсутність підстав вважати, що заявника було піддано дискримінації.

62. Суд зазначає, що ця частина заяви по суті пов'язана зі скаргою заявника за статтею 8 Конвенції. Тому ця частина заяви також має бути визнана прийнятною.

63. Однак за обставин цієї справи та з огляду на свої висновки, наведені за статтею 8 Конвенції, Суд вважає, що немає необхідності розглядати скарги заявника за статтею 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 8 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

64. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію.»

A. Шкода

65. Заявник вимагав 200 152 євро в якості відшкодування матеріальної шкоди. Ця вимога була обрахована як сума грошового утримання суддів, які звільнилися у відставку (див. пункт 30), яку заявник міг отримати за період з травня 2017 року (коли припинив отримувати заробітну плату судді) до грудня 2017 року, коли почав отримувати пенсію за віком, а також після останньої дати – різниця між пенсією за віком і пенсією судді, на яку, на його думку, заявник мав би право, якби йому дозволили звільнитися у відставку.

66. Заявник також вимагав 10 000 євро в якості відшкодування моральної шкоди.

67. Уряд заперечив проти цих вимог, вважаючи їх необґрунтованими. Він не погодився з використаним заявником методом обрахунку матеріальної шкоди, зокрема, з його припущенням, що його пенсія зросла б після подальшого збільшення грошового утримання діючих суддів Верховного Суду. У будь-якому випадку Уряд стверджував, що національне законодавство допускало надання відшкодування у повному обсязі і Суд не мав присуджувати якусь суму в якості відшкодування матеріальної шкоди. Уряд доводив, що буде найкраще, якщо відповідні суми визначать національні суди у межах розгляду справи заявника, на поновлення провадження в якій він мав би право у випадку встановлення Судом порушення (див. відповідне положення Кодексу адміністративного судочинства України у пункті 28).

68. Суд вважає, що питання про відшкодування матеріальної шкоди не готове до вирішення. Отже, вирішення цього питання має бути відкладене, має бути призначено додатковий розгляд і належним чином враховано будь-яку угоду, якої можуть досягти Уряд та заявник (пункти 1 і 4 Правила 75 Регламенту Суду).

69. Суд присуджує заявнику 5 000 євро в якості відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися.

В. Судові та інші витрати

70. Заявник також вимагав 1 847 євро в якості компенсації судових та інших витрат, понесених під час провадження у Суді. Він подав копію договору зі своїм захисником, згідно з яким зобов'язувався сплатити захиснику загальну суму у розмірі 1 500 євро в якості компенсації витрат на правову допомогу під час провадження у Суді, акти прийняття-передачі виконаних робіт і наданих послуг з детальним описом часу, витраченого захисником на цю справу, а також квитанції про оплату пересилання посилок і послуг з перекладу.

71. Уряд заперечив проти цієї вимоги, вважаючи її необґрунтованою та надмірною. Зокрема, він стверджував, що витрати заявника на оплату послуг з перекладу та поштові витрати не були неминучими.

72. Відповідно до практики Суду заявник має право на компенсацію судових та інших витрат, лише якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їхній розмір – обґрунтованим. У цій справі з огляду на наявні у нього документи та зазначені критерії Суд вважає за розумне присудити суму у розмірі 1 500 євро, що охоплює витрати, понесені під час провадження у Суді, та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику.

С. Пеня

73. Суд вважає за належне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції;
3. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скаргу за статтею 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 8 Конвенції;
4. *Постановляє*, що в частині стосовно відшкодування матеріальної шкоди внаслідок встановленого порушення питання справедливої сатисфакції не готове до вирішення, а тому
 - (а) *відкладає* розгляд цього питання;
 - (б) *закликає* Уряд і заявника упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, надати свої письмові зауваження з цього

питання та, зокрема, повідомити Суд про будь-яку угоду, якої вони можуть досягти;

- (с) *відкладає* подальший розгляд цього питання та делегує Голові палати повноваження вирішити його за необхідності;

5. *Постановляє*, що:

- (а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 5 000 (п'ять тисяч), євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 1 500 (одна тисяча п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат;

- (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції у зв'язку з моральною шкодою, а також судовими та іншими витратами.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 14 жовтня 2021 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду

_p_2)

Мартіна Келлер
(Martina Keller)
Заступник Секретаря

Сіюфра О'Лірі
(Siofra O'Leary)
Голова